

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

Social Media and Artificial Intelligence

सम्पर्क: कीर्तिपुर, काठमाडौं । ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Social Media

- Interactive digital channels for sharing information, ideas, interests and other forms of expression
- Computer-based technology that facilitates the sharing of ideas, thoughts and information through virtual networks and communities
- Websites and applications that focus on communication, community-based input, interaction, content-sharing and collaboration

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

Social Media Platform

- **Instagram:** for sharing photographs and video content.
- **Youtube:** for online video watching
- **Facebook:** connecting with people around the world and sharing information
- **Twitter:** for sharing thoughts
- **Tiktok:** sharing personal videos
- **LinkedIn:** most popular social media site for professional networking

Social Media Platform

- **Pinterest:** Social media site+ search engine. It consists of digital bulletin boards where a user can save products, project ideas, and inspirational images.
- **Flickr:** Popular platform for sharing photos and videos
- **Snapchat:** Mobile messaging social media platform
- **WhatsApp:** Popular mobile messaging app
- **Viber:** A VoIP and instant messaging mobile app
- **WeChat:** Multi-purpose mobile messaging app. People can send text messages, voice calls, video content, and even make payments.

Social Media Benefits

- Gives information about what's happening in the world in real-time
- stay in touch with long-distance friends
- have access to endless amounts of information at our fingertips
- Online discussion
- Knowledge sharing: share knowledge and gain credibility, also acquire information
- Entertainment: Playing game with online friend
- Advertisement and Marketing

Social Media in Government Organization

- Can share critical information in crisis
- Can use experts to share health, science, and expert information
- Create an open channel for citizen interaction and engagement.
- Can be in touch with day to day problem of citizen
- Provides quick to message to target audience.

Artificial Intelligence

- Capability of computer to work as human beings
- Simulation of human intelligence processes by machine
 - Narrow AI
 - Designed to perform a single or specific task
 - General AI
 - Designed to understand or learn any intellectual task that human beings performs

Artificial Intelligence

- **Machine Learning**
 - Branch of AI involved in designing algorithm to allow computer to learn without being explicitly programmed

Artificial Intelligence

- **Machine Learning**

- Define a question
- Collect data
- Visualize data
- Train algorithm
- Test the Algorithm
- Collect feedback
- Refine the algorithm

Artificial Intelligence

- **Types of Machine Learning**

- Supervised learning
 - Training on labeled data
 - Input/output are known
- Unsupervised learning
 - Training on unlabeled data
 - Input is known but output is known
- Reinforcement learning
 - Training a model to make a sequence of decisions with trial and error

Artificial Intelligence

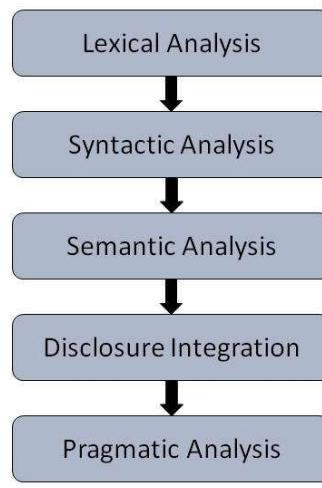
- **Machine Learning Application**
 - Web Search Engine
 - Photo tagging Applications
 - Spam Detector
 - Automation
 - Government organization
 - Marketing

Artificial Intelligence

- **Natural Language Processing (NLP)**
 - Branch of AI provides computers the ability to understand text and spoken words in much the same way human beings
 - Focuses on computer program that can understand, interpret, and generate human language

Artificial Intelligence

- **NLP Steps**

- Identify words
- Analyze words in sentence
- Draw exact meaning
- Analyze meaning from previous statement
- Reinterpret to actual meaning

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा (लुम्बिनी)

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३, नियमावली
२०६४

सार्वजनिक खरिद

- मालसामानको आपूर्ति गर्ने
- करारमा लिने
- निर्माण तथा मर्मत सम्बन्धी कार्य गर्ने वा गराउने
- भाडा तथा दररेट निर्धारण गर्ने
- ऐनको दफा -२: खरिद भन्नाले सार्वजनिक निकायले यस ऐन बमोजिम कुनै
 - मालसामान,
 - परामर्श सेवा वा
 - अन्य सेवा प्राप्त गर्ने वा
 - कुनै निर्माण कार्य गर्ने वा गराउने कार्य

सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन

- खरिद योजना
- कार्यान्वयन
- अनुगमन, मूल्याङ्कन
- समीक्षा र भावी रणनीति

खरिदका प्रक्रिया/प्रकार

१. मालसामान खरिद
२. निर्माण सेवा
३. परामर्श सेवा
४. अन्य सेवा

निर्माण, मालसामान र अन्य सेवा

- बोलपत्र
 - अन्तर्राष्ट्रीय रूपमा खुला बोलपत्र आहान गरी
 - राष्ट्रीय रूपमा खुला बोलपत्र आहान गरी
- सिलबन्दी दरभाउपत्र आहान
- सोझै वार्ताबाट खरिद गरी
- उपभोक्ता समितिबाट निर्माण कार्य गराई
- अमानत खरिद
- एकमुष्ट दर विधि
- क्याटलग सपिङ्ग विधि
- सीमित बोलपत्र विधि
- नयाँ लिने पुरानो दिने
- विशेष परिस्थितिमा गरिने खरिद

निर्माण, मालसामान र अन्य सेवा

- अन्तर्राष्ट्रीय स्तरमा खुल्ला बोलपत्र आह्वान गरी
 - [१ अर्ब माथिको निर्माण कार्य र १० करोड माथिको परामर्श सेवा]
- राष्ट्रीय स्तरमा खुला बोलपत्र आह्वान गरी
 - [२० लाखदेखि १ अर्ब सम्मको निर्माण, मालसामान वा अन्य सेवा]
- सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान गरी
 - [५ लाखदेखि २० लाखसम्मको मालसामान निर्माण वा अन्य सेवा]
- सोझै खरिद गरी
 - [५ लाख सम्मको माल सामान निर्माण एवं अन्य सेवा]
- उपभोक्ता समितिबाट निर्माण कार्य गराई
 - [लागत अनुमान रु. १ करोड सम्मको]

निर्माण, मालसामान र अन्य सेवा

- अमानत खरिद
 - [एक लाख सम्मको ज्याला भुक्तानी कार्य]
- एकमुष्ट दर विधि
 - [प्रत्येक इकाईको परिमाण र लागत अनुमानको कुल अङ्क भन्दा के कति घटी वा बढी प्रतिशतमा काम गर्ने हो सो कबोल गरी बोल पत्र पेश गर्ने विधि]
- क्याटलग सपिङ्ग विधि
 - [उत्पादक वा अधिकृत बिक्रेताबाट निर्धारित दरमा खरिद गर्ने विधि]
- सीमित बोलपत्र विधि (लिमिटेड टेस्डरिङ विधि)
 - [सीमित बोलपत्रदाताले मात्र भाग लिने खरिद विधि]
- नयाँ लिने पुरानो दिने (बाइ ब्याक मेथड)

परामर्श सेवा

- प्रतिस्पर्धात्मक प्रस्ताव माग गरी
- सोझै वार्ताबाट

खरिदका सर्त

- बोलपत्र**
 - बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढीको निर्माण कार्य, मालसामान वा जुनसुकै सेवा खरिद गर्नु पर्दा बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्नुपर्ने (नियम ३१)
- सिलबन्दी दरभाउपत्र आहान गरी**
 - बीस लाख रुपैयाँसम्म लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य, मालसामान वा जुनसुकै सेवा खरिद गर्नु पर्दा (नियम ४४) - पचास लाख रुपैयाँसम्मको औषधीजन्य सामान तथा स्वास्थ्य उपकरण
- सोझै वार्ताबाट खरिद गरी:**
 - दश लाख रुपैयाँसम्मको निर्माण कार्य वा मालसामान
 - पाँच लाख रुपैयाँसम्मको पूँजीगत मालसामान वा मर्मत सम्भार (सवारी, मेशिनरी, इलेक्ट्रिक डिभाइस)
 - पच्चीस लाख सम्मको औषधीजन्य मालसामान वा नेपालमा उत्पादित मालसामान
 - तालिम, गोष्ठी, सेमिनार जस्ता विषयमा मात्र सेवा लिनुपरेमा पाँच लाख रुपैयाँ सम्मको कार्यालय प्रमुख आफैले र सोभन्दा माथि बीस लाख रुपैयाँ सम्मको एक तह माथिको अधिकारीबाट स्वीकृत गराई खरिद गर्न सक्ने
- उपभोक्ता समितिबाट निर्माण कार्य गराई**
 - एक करोड रुपैयाँसम्मको निर्माण कार्य वा सो सम्बन्धी सेवा उपभोक्ता समितिबाट गराउन वा प्राप्त गर्न सकिने ।

खरिद चरण

- खरिद योजना तर्जुमा
 - वार्षिक दस लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकमको खरिद गर्नुपर्ने भएमा आगामी वर्षको लागि खरिद योजना बनाउनुपर्ने
- विड डकुमेन्ट तयारी
- आशयपत्रको सूचना
- प्रस्ताव आह्वान
- पूर्व प्रस्ताव बैठक
- प्रस्ताव अध्ययन र मूल्याङ्कन
- सम्झौता र ठेक्का प्रदान
- लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
- समीक्षा र पृष्ठपोषण

खरिद सम्बन्धी अन्य प्रावधान

- २० हजार सम्म PAN बिलबाट खरिद गर्न सकिने
- १ लाख सम्म एउटा मात्र फर्मबाट खरिद गर्न सकिने ।
- ५ लाखसम्म ३ वटा छुट्टाछुट्टै फर्मसँग कोटेशन माग गरी खरिद गर्न सकिने ।
- ५ लाख सम्मको परामर्श सेवा कार्यालय प्रमुखले सोझै वार्ताबाट खरिद गर्न सक्ने ।
- २० लाख सम्मको मालसामान वा निर्माण कार्य १५ दिनको सिलबन्दी दरभाउपत्रको सूचना प्रकाशन गर्न सकिने । परामर्श सेवाको हकमा २० लाखसम्म अधिकतम ६ वटा न्यूनतम ३ वटा फर्मसँग प्रस्ताव माग गरी खरिद गर्न सकिने ।
- २० लाख भन्दा बढीको खरिद गर्न बोलपत्र आह्वान गर्नुपर्छ ।
- क्याटलग विधिबाट ६० लाखसम्मको सवारी साधन, २५ लाखसम्मको यान्त्रिक सामान, ४० लाख सम्मको उपचारजन्य सामान खरिद गर्न सकिने ।

खरिद सम्बन्धी अन्य प्रावधान

- विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्नुपर्दा एक तह माथिको अधिकारीको स्वीकृति लिनुपर्ने ।
- १ करोडसम्मको निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराउन सकिने ।
- १ लाखसम्मको काम अमानतबाट गर्न सकिने । एक तह माथिको अधिकारीको स्वीकृति चाहिने ।
- ५ लाखसम्मको सेवा सोझै वार्ताको माध्यमबाट खरिद गर्न सकिने ।
- ५० लाख रूपैयाँसम्मको एक्सरे, इसिजी, औषधीजन्य मालसामान, स्वास्थ्य सम्बन्धी उपकरण खरिद गर्दा सिलबन्दी दरभाउपत्र आहान गरी खरिद गर्न सकिने ।
- नेपालमा उत्पादित मालसामान १५ प्रतिशत महँगो भए पनि प्राथमिकता दिनुपर्ने

मुख्य मुख्य व्यवस्था

- खरिद प्रक्रियामा प्रतिस्पर्धा, स्वच्छता, इमानदारिता, जवाफदेहिता र विश्वसनीयता आदि प्रवद्रधन गरी मितव्यी तथा विवेकपूर्ण ढंगबाट सार्वजनिक खर्चको अधिकतम प्रतिफल हासिल गर्न सार्वजनिक खरिदमा अवलम्बन गरिने सिद्धान्त र तिनका प्रक्रियागत कुरा समावेश,
- सार्वजनिक निकायबाट भएको खरिद कार्यको पुनरावलोकन प्रथम चरणमा सार्वजनिक निकाय स्वयंले गर्ने र उक्त निर्णयउपर चित्त नबुझेमा पुनरावलोकनका लागि अधिकार सम्पन्न सार्वजनिक खरिद पुनरावलोकन समितिको व्यवस्था,
- सार्वजनिक निकायको परिभाषालाई विस्तृत रूपमा लिई सबै सरकारी, अर्ध-सरकारी र सरकारी कोषको प्रयोग गरी हुने खरिद गर्ने सबै निकायलाई सार्वजनिक निकायका रूपमा परिभाषित गरेको,
- सार्वजनिक निकायले मालसामान, निर्माण कार्य र परामर्श सेवा खरिद गर्दा यो ऐनले गरेको कार्यविधि पूरा गर्नुपर्ने र यसको प्रतिकूल हुने गरी गरिएका खरिद अमान्य हुने,

मुख्य मुख्य व्यवस्था

- ऐनको दफा ७४ मा नेपाल सरकारले नियमावली बनाउने र सार्वजनिक निकायले पनि आ-आफ्नो ऐन-नियम वा गठन आदेशको अधीनमा रही ऐनको मूलभूत विषयमा फरक नपर्ने गरी आवश्यक नियम बनाउन सक्ने,
- योजना बनाएर मात्र खरिद कार्य गर्नुपर्ने, खरिद सम्बन्धमा सार्वजनिक निकायको प्रमुखलाई स्पष्ट जिम्मेवारी दिई खरिद कार्यलाई अगाडि बढाउन खरिद एकाइ, खरिद शाखा वा खरिद महाशाखा बनाउनुपर्ने,
- खरिद योजनामा खरिद विधि छनोट गर्ने, लागत अनुमान टुक्रा गर्न नपाइने, आवश्यकताअनुसार बोलपत्रदाता वा प्रस्तावदाताको योग्यता निर्धारण गर्न सकिने, सामान्यतया सबै सार्वजनिक खरिद बोलपत्रको माध्यमबाट हुने,
- बोलपत्र आह्वान गर्नुपूर्व योग्यता निर्धारण गर्नुपर्ने र बोलपत्रसम्बन्धी कागजात तयार पारेपछि मात्र खुला रूपमा बोलपत्र गर्नुपर्ने, बोलपत्रदाताले आफूले पेस गरेको बोलपत्रमा फिर्ता वा संशोधन गर्न सक्ने, विद्युतीय माध्यमबाट पेस गरिनेबाहेक कुनै बोलपत्रदाताले आफूले पेस गरेको बोलपत्र फिर्ता लिन वा संशोधन गर्न चाहेमा बोलपत्र दाखिला गर्ने अन्तिम समयको २४ घन्टाअगावै निवेदन दिनुपर्ने,

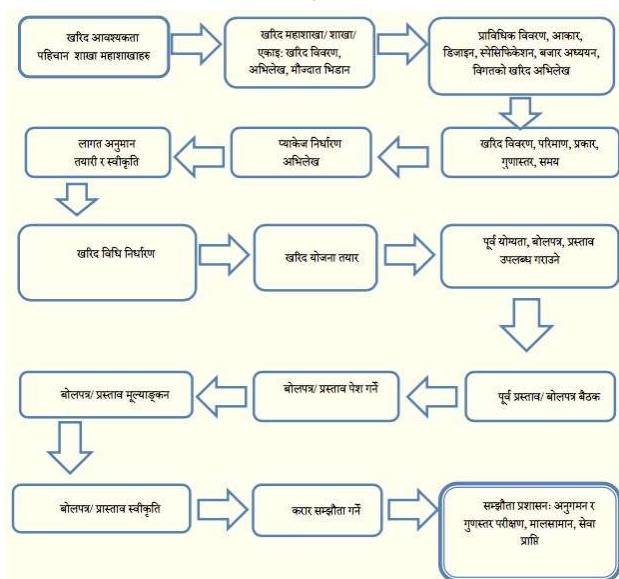
मुख्य मुख्य व्यवस्था

- योग्यता किटान गरिएकाबाहेक दुई करोडसम्मको लागत अनुमानमा पूर्वयोग्यता नचाहिने र एउटा मात्र बोलपत्र प्रभावग्राही भएको अवस्थामा पनि बोलपत्र स्वीकृत गर्नुपर्ने,
- प्रस्ताव स्वीकृतिका सम्बन्धमा जानकारी दिन आशयपत्रको सूचना प्रकाशित गर्नुपर्ने, खरिद कारबाही प्रक्रिया चित्त नबुझेमा सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको प्रमुख र खरिद पुनरावलोकन समितिमा पुनरावेदन गर्न कम्तीमा सात दिनको समय दिनुपर्ने,
- खरिद सम्झौता पुनरावलोकनका लागि तीन सदस्यीय पुनरावलोकन समिति रहने, समितिमा पुनरावलोकन निवेदन दर्ता गर्नुपर्दा धरौटी राख्नुपर्ने,
- मालसामान, निर्माण कार्य, रासन, अन्य सेवा र परामर्श सेवा खरिदका लागि छुट्टाछुट्टै कार्यविधि र प्रक्रिया तोकेको,
- सिलबन्दी दरभाउपत्र, सोझै खरिद, उपभोक्ता समिति वा लाभग्राहीबाट गर्न सकिने खरिद, गैरसरकारी संस्थाहरूबाट गरिने खरिद, अमानतमा हुने खरिदसम्बन्धी व्यवस्था गरेको,

मुख्य मुख्य व्यवस्था

- सिलबन्दी दरभाउपत्र, सोज्जे खरिद, उपभोक्ता समिति वा लाभग्राहीबाट गर्न सकिने खरिद, गैरसरकारी संस्थाहरूबाट गरिने खरिद, अमानतमा हुने खरिदसम्बन्धी व्यवस्था गरेको,
- एकमुष्ट दर विधि (Lump-sum Method), उत्पादक वा अधिकृत विक्रेताद्वारा निर्धारित दरमा खरिद गर्ने विधि (Catalogue Shopping), समिति बोलपत्रदाताले भाग लिने खरिद विधि (Limited Tendering) र नयाँ लिने पुरानो दिने खरिद विधि (Buy Back Method) मध्ये कुनै एकबाट खरिद गर्न सकिने,
- सबै प्रकारको खरिदमा जुनसुकै विधि प्रयोग भएको भए पनि खरिद कार्य भएपछि र हुँदाका बखत खरिद काम-कारबाहीसम्बन्धी सूचना अनिवार्य रूपमा वेबसाइट र सूचना बोर्डमा राख्नुपर्ने, विद्युतीय खरिद प्रणालीलाई वैधता प्रदान गरेको, सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको व्यवस्था,
- मौजुदा सूची तयार पार्नुपर्ने, पूर्वयोग्यता निर्धारण गर्नुपर्ने, सेवाका सर्तहरू लागू हुने, खरिद कार्यमा संलग्न पदाधिकारी र प्रस्तावकर्ताको आचरणलगायत प्रावधान आदि ।

सार्वजनिक खरिद

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

लागत अनुमानको स्वीकृति

- निर्माण कार्य, मालसामान खरिद अन्य सेवा खरिद गर्दा
 - एक करोड रुपैयाँसम्मको कम्तिमा छैठौं तह वा रा.प. तृतीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट
 - पाँच करोड रुपैयाँसम्मको कम्तिमा नवौं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट
 - पाँच करोड रुपैयाँ भन्दा बढी एघारौं तह वा रा.प. प्रथम श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट
- परामर्श सेवा खरिद गर्दा
 - दश लाख रुपैयाँसम्मको कम्तिमा छैठौं तह वा रा.प. तृतीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट
 - पच्चीस लाख रुपैयाँसम्मको कम्तिमा नवौं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट
 - पच्चीस लाख रुपैयाँ भन्दा बढी एघारौं तह वा रा.प. प्रथम श्रेणीको कार्यालय प्रमुखबाट

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

घर जगा भाडामा लिन भाडा निर्धारण समिति

- प्रदेश राजधानी रहेको जिल्लाको कार्यालयको हकमा
 - मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले तोकेको कम्तीमा नवौं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको अधिकृत - अध्यक्ष
 - भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले तोकेको कम्तीमा नवौं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको प्राविधिक - सदस्य
 - प्रदेश लेखा नियन्त्रक वा निजले तोकेको कम्तीमा नवौं तहको अधिकृत - सदस्य
 - जिल्लास्तरीय कार्लालय भए सम्बन्धित कार्यालयको प्रमुख, मन्त्रालय/ विभाग स्तरको कार्यालय भए महाशाखा/शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

घर जगा भाडामा लिन भाडा निर्धारण समिति

- अन्य जिल्ला स्थित कार्यालयको हकमा
 - प्रमुख जिल्ला अधिकारी - अध्यक्ष
 - प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रतिनिधि वा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख - सदस्य
 - प्रदेश सरकारको शहरी विकास तथा भवन कार्यालयको अधिकृतस्तरको प्राविधिक कर्मचारी वा सो उपलब्ध नभएमा भाडामा लिनुपर्ने स्थानको स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको अधिकृतस्तरको प्राविधिक कर्मचारी - सदस्य
 - घर जगा भाडामा लिने सार्वजनिक निकायको प्रमुख - सदस्य
 - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको जिल्ला प्रशासन कार्यालयको अधिकृत - सदस्य सचिव

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

बोलपत्र मूल्याङ्कन तथा स्वीकृत गर्ने अधिकारी

- तीन करोड रुपैयाँसम्मको कम्तिमा छैठौं तह वा रा.प. तृतीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुख
- सात करोड रुपैयाँसम्मको कम्तिमा नवौं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुख
- सात करोड रुपैयाँ भन्दा बढी एघारौं तह वा रा.प. प्रथम श्रेणीको कार्यालय प्रमुख वा विभागीय प्रमुख
- संवैधानिक अंग, मन्त्रालय, आयोग वा सो सरहको कार्यालयका प्रमुख वा प्रशासकीय प्रमुखले आफ्नो वा अन्तर्गतको कार्यालयका लागि गरिने खरिदको जतिसुकै रकमको बोलपत्र स्वीकृत गर्न सक्ने
- कुनै सार्वजनिक निकायको प्रमुखले बोलपत्र आफैले स्वीकृत गर्न नमिल्ने भएमा एक तह माथिको अधिकारीबाट स्वीकृत गराउनुपर्ने ।

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

सोझै खरिद सम्बन्धी व्यवस्था

- देहाय बमोजिमको समितिको सिफारिसमा प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को स्वीकृत लिई खरिद गर्नुपर्ने
 - प्रमुख सचिव - संयोजक
 - सचिव, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय - सदस्य
 - सचिव, सम्बन्धित मन्त्रालय - सदस्य
 - प्रदेश लेखा नियन्त्रक - सदस्य

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रदेश नियमावली

भेरिएशन आदेश जारी गर्ने अधिकारी

- पाँच प्रतिशत सम्म सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको कम्तिमा नवैं तह वा रा.प. द्वितीय श्रेणीको प्रमुख
- पाँच प्रतिशत भन्दा माथि पन्थ प्रतिशतसम्म एघारौं तह वा रा.प. प्रथम श्रेणीको विभागीय प्रमुख
- पन्थ प्रतिशत भन्दा माथि पच्चीस प्रतिशतसम्म सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवले
- पच्चीस प्रतिशत भन्दा माथि मन्त्रिपरिषद् वा सर्वोच्च निकायले

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा (लुम्बिनी)

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

सम्पर्क: कीर्तिपुर, काठमाडौं । ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

- दफा ११. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकार
 - उपदफा (२)
 - (ङ) स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन: स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग, प्रवर्द्धन र नियमन
 - (च) स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन: सूचना तथा सञ्चार, प्रविधियुक्त आधारभूत तथ्याङ्कको सङ्कलन र व्यवस्थापन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

- दफा ११. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकार
 - (ड) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन:
 - जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास तथा लैंगिक सशक्तीकरण सूचकाङ्क, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क सङ्कलन र प्रशोधन गरी नवीनतम प्रविधियुक्त र राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आबद्धता र पार्श्व चित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखन,
 - सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन,
 - स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनमा नवीनतम सूचना प्रविधिको उपयोग,

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

- दफा ११. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकार
 - (ण) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनमा नवीनतम सूचना प्रविधिको उपयोग,
 - स्थानीयस्तरमा पशुपन्ची सम्बन्धी तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली,
 - (थ) बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन
 - रोजगार तथा बेरोजगार श्रमशक्तिको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना,
 - रोजगार सूचना केन्द्रको व्यवस्थापन तथा सञ्चालन
 - (न) विपद व्यवस्थापन,
 - स्थानीयस्तरमा विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य, पूर्व सूचना प्रणाली, खोजी तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय,

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

- दफा ११. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकार
 - उपदफा (४) संघ तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार
 - (ख) स्वास्थ्य,
 - स्थानीयस्तरमा स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन,
 - उपदफा (५) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अतिरिक्त काम, कर्तव्य र अधिकार
 - (ख) सञ्चार सेवा
 - स्थानीय क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४

- दफा ८०. सूचना प्रविधिको प्रयोग
 - मन्त्रालयले स्थानीय तहको आर्थिक कार्यप्रणाली र प्रशासनिक काम कारबाहीमा एकरूपता कायम गर्न तथा पारदर्शीता र जवाफदेहीता प्रवर्द्धन गर्न त्यस्तो क्षेत्रमा प्रयोग गर्नुपर्ने सूचना प्रविधिको ढाँचा तोक्न सक्नेछ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

• स्थानीय तहका विशेषताहरू :-

- कार्यपालिकीय, व्यवस्थापकीय तथा न्यायिक अधिकार प्रयोग गर्न सक्ने,
- आम जनताको नजीकबाट शासन सञ्चालन गर्ने,
- छरितो र कार्यमूलक निश्चित भौगोलिक क्षेत्र हुने,
- संविधान र कानून बमोजिम आर्थिक, राजनैतिक एवम् प्रशासनिक अधिकार स्वायत्तापूर्वक प्रयोग गर्ने,
- नीति निर्माणमा जनताको सहभागिता कायम हुने,
- केन्द्रिय सरकारको प्रत्यक्ष हस्तक्षेपबाट मुक्त हुने,
- विद्यालय, सहकारी तथा एफ. एम. रेडियो सञ्चालन गर्न सक्ने लगायतका धेरै अधिकार प्राप्त,
- स्थानीय करको अधिकार प्राप्त,
- स्थानीय आयोजना तथा बजेटको अधिकार प्राप्त,
- स्थानीय जनताप्रती बढि उत्तरदायी रहने,
- संघ तथा प्रदेश तहको प्रतिस्पर्धा नभएर परिपुरक सम्बन्ध कायम हुने,
- जग्गा धनी प्रमाणपत्र, भवन निर्माण तथा नक्सा पास आकस्मिक सञ्चालन लगायतका अधिकार प्राप्त नै स्थानीय तह हो ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

• गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको वडाको केन्द्र निर्धारणका आधारहरू

- जनसंख्या तथा जनसंख्या वितरणको अवस्था,
- भौगोलिक निरन्तरता, अनुकूलता तथा विशिष्टता,
- भाषिक, सांस्कृतिक तथा सामाजिक विशिष्टता ,
- सेवा सुविधाको वितरणको अवस्था र सुगमता ,
- विद्यमान भौतिक पूर्वाधार ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- नगरपालिकाको वर्गीकरण
 - १. नगरपालिका
 - २. उपमहानगरपालिका
 - ३. महानगरपालिका

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- (क) नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पूर्वशर्तहरू/आधारहरू
 - हिमाली जिल्लाको हिमाली क्षेत्रमा कम्तीमा दश हजार, पहाडी क्षेत्रमा कम्तीमा ४० हजार भित्री मधेशका जिल्लामा कम्तीमा ५० हजार, तराइका जिल्लामा कम्तीमा ७५ हजार र काठमाडौं उपत्यकाका जिल्लामा कम्तीमा एक लाख जनसंख्या हुनुपर्ने,
 - पछिल्लो पाँच बर्षको औषत आय हिमालमा एक करोड र अन्त्यमा तीन करोड हुनुपर्ने,
 - सडक, सडक पेटी, विद्युत, सञ्चार र त्यस्तै अन्य न्यूनतम शहरी सुविधा भएको,
 - फोहोरमैलाको व्यवस्थापन तथा ल्याण्डफिल्ड साइटको उचित प्रवन्ध भएको हुनुपर्ने,
 - प्रत्येक वडामा खुल्ला क्षेत्र तथा पार्क उद्यान भएको,
 - कम्तीमा २५ शैयाको अस्पताल सुविधा भएको,
 - यात्रु विश्रामस्थल तथा सार्वजनिक शैचालय सहितको बसपार्क भएको,
 - बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सेवा, सामुदायिक भवन, सभा हल, बजार क्षेत्र, पशुबधशाला, शवदाहस्थल, खेलमैदान भएको हुनुपर्ने आदि ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- (ख) उपमहानगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पूर्वशर्त र आधारहरू :
 - कम्तीमा दुई लाख स्थायी बासिन्दा भएको,
 - पछिल्लो पाँच बर्षको बार्षिक औषत आन्तरिक आय कम्तीमा २५ करोड रुपैयाँ भएको,
 - कम्तीमा एक सय शैयाको एक अस्पताल सहित कम्तीमा दुई सय शैयाको अस्पताल सुविधा,
 - फोहोरमैला प्रशोधन तथा व्यवस्थापन प्रणाली भएको,
 - सभाहल, राष्ट्रिय स्तरको रङ्गशाला, व्यायामशाला तथा कभर्डहल भएको,
 - नगरभित्रका प्रमुख सडकहरू पक्की भएको,
 - विद्युत, खानेपानी सञ्चार उच्च शिक्षा, प्रविधिक शिक्षा, सार्वजनिक उद्यान, नगर सभागृहको व्यवस्था भएको,
 - अपाङ्गमैत्री भौतिक पूर्वाधार होटल, मोडल तथा रिसोर्ट, आधुनिक पशुबधशाला, व्यवस्थित शबदाहस्थल भएको आदि ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- (ग) महानगरपालिका घोषणाका पूर्वशर्तहरू/आधारहरू
 - कम्तीमा पाँच लाख स्थायी बासिन्दा भएको,
 - पछिल्लो पाँच बर्षको औषत बार्षिक आन्तरिक आय कम्तीमा एक अर्ब रुपैयाँ भएको,
 - टर्मिनल सहितको बसपार्क, सब वे तथा सडक पेटी, शहरी परिवहन, अपाङ्गमैत्री सार्वजनिक यातायात,
 - ७५ प्रतिशत सडक पक्की भएको,
 - सातकोत्तर तह सम्पर्को अध्ययन संस्था भएको,
 - विशेषज्ञ सेवा सहितको अस्पताल, एक सय शैयाको कम्तीमा एक साधारण अस्पताल सहित कम्तीमा पाँच पाँच सय शैयाको अस्पताल सुविधा भएको,
 - व्यवस्थित तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र,
 - सपिड महलहरू भएको,
 - अन्तर्राष्ट्रियस्तरको खेलकुद सञ्चालन गर्न उपयुक्त रङ्गशाला भएको,
 - अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको विमानस्थल सँगको आगमन प्रभावकारी भएको,
 - अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको सभाहल तथा प्रदर्शनस्थल भएको,
 - संग्रहालय, प्राविधिक शिक्षालय, होटल, सम्पदाको संरक्षण,
 - मनोरञ्जनस्थल, बाल उद्यान र जेष्ठ नागरिक मनोरञ्जन स्थल नाचघर तथा सिर्जना ग्यालरी, शहरी हरियाली तथा सौन्दर्य भएको,

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- नेपाल राजपत्रमा सूचना गर्नुपर्ने निर्णयका विषयहरु
 - गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका संख्या र सीमाना निर्धारण तथा सो को हेरफेर,
 - गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको नाम तथा सो को हेरफेर,
 - गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वडा संख्या चार किल्ला खुलेको सीमाना निर्धारण, वडाको केन्द्र तथा सो को हेरफेर,
 - गाउँपालिका तथा नगरपालिका एक आपसमा गाभिएको ,
 - नगरपालिका, उपमहानगरपालिका तथा महानगरपालिकाको घोषणा,

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- गाउँपालिका र नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार
 - नगर प्रहरी : गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा नियमन,
 - सहकारी संस्था : नीति, कानून, मापदण्ड नियमन दर्ता अनुमती खारेजी र विघटन, समन्वय र सहकार्य तथ्यांक व्यवस्थापन अध्ययन र अनुसन्धान क्षमता अभिवृद्धि, प्रबद्धन, परिचालन र विकास,
 - एफ.एम. सञ्चालन : एक सय वाट सममको सञ्चालन अनुमती नवीकरण नियमन र खारेजी,
 - स्थानीय कर, सेवा शुल्क तथा दस्तुर
 - स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन : नीति, मापदण्ड नियमन कार्यान्वयन कर्मचारी व्यवस्थापन संगठन विकास, जनशक्ति विकास, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग, स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख संकलन : नीति, कानून मापदण्ड, संकलन र व्यवस्थापन व्यक्तिगत घटना दर्ता र पारिवारिक लगत अद्यावधिक,
 - स्थानीय स्तरका विकास आयोजना र परियोजना

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- गाउँपालिका र नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार
 - आधारभूत तथा माध्यामिक शिक्षा,
 - आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई,
 - स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता,
 - स्थानीय सडक, ग्रामिण सडक, कृषि सडक र सिंचाई
 - गाउँसभा, नगरसभा, मेलमिलाप र मध्यस्थता व्यवस्थापन ।
 - स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन,
 - जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा वितरण,
 - बेरोजागरीको तथ्यांक संकलन
 - खानेपानी साना जलविद्युत आयोजना वैकल्पिक उर्जा,
 - जलाधार, बन्यजन्तु खानी तथा खनिज सम्बन्धी,
 - भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास
 - कृषि तथा पशुपालन,
 - ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता
 - विपद व्यवस्थापन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- अध्यक्ष वा प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार
 - बैठक बोलाउने र अध्यक्षता गर्ने,
 - कार्यसूची तथा प्रस्ताव पेश गर्न लगाउने,
 - वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयारी गरी सभामा पेश गर्न लगाउने,
 - सभाको अधिवेशन अहान र अन्त्य गर्ने
 - निर्णय कार्याव्यन गर्ने,
 - दैनिक प्रशासन सञ्चालनको रेखदेख नियमन र नियन्त्रण गर्ने,
 - काजमा खटाउने, गुनासो व्यवस्थापन गर्ने सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने,
 - वडाबाट हुने बाहेकका अन्य सिफारिस गर्ने,
 - सात दिन भन्दा बढी अनुपस्थित हुने भएका कार्यभार दिने ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार
 - न्यायिक समितिको संयोजक,
 - अध्यक्ष वा प्रमुखको अनुपस्थितीमा निजको कार्यभार
 - गैरसरकारी संस्थाका क्रियाकलापको समन्वय,
 - उपभोक्ता हीत संरक्षण,
 - अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण,
 - समीतिको काममा सहजीकरण

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ का मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको काम कर्तव्य र अधिकार
 - सभा र कार्यपालिकाको सचिवको रूपमा काम गर्ने,
 - निर्णय कार्यान्वयन गराउने,
 - वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने गराउन,
 - आर्थिक कारोबारको हिसाब दुरुस्त राख्न लगाउने लेखापरीक्षण गराउने बेरुजु फर्स्ट सम्बन्धी काम गर्ने,
 - आयोजनाको फरफारकका लागि प्रतिवेदन तयार गरी कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्ने,
 - चल अचल सम्पत्ति संरक्षण लगात राख्ने,
 - अध्यक्ष वा प्रमुखको निर्देशनमा बैठक बोलाउने, बैठक सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने,
 - कार्यपालिकाको निर्णय प्रमाणित गराउने र अभिलेख राख्ने,
 - न्यायिक समितिका नियन्यको मिसिल संरक्षण गर्ने,
 - प्रशासकीय तथा आर्थिक नियन्त्रण,
 - सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, गराउने
 - सभा वा कार्यपालिकाले तोकेको अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

नेपालमा साइबर कानून

सम्पर्क: कीर्तिपुर, काठमाडौं । ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

प्रदेश निजामती सेवाको गठन

४. प्रदेश निजामती सेवाको गठनः (१) प्रदेश सरकारले प्रदेश निजामती सेवा अन्तर्गत देहाय बमोजिमका सेवाहरूको गठन गर्नेछः-

- (क) प्रदेश इन्जिनियरिङ सेवा,
- (ख) प्रदेश कृषि सेवा,
- (ग) प्रदेश कानून सेवा,
- (घ) प्रदेश प्रशासन सेवा,
- (ङ) प्रदेश वन सेवा,
- (च) प्रदेश शिक्षा सेवा, र
- (छ) प्रदेश स्वास्थ्य सेवा।

प्रदेश निजामती सेवामा रहने तह

५. प्रदेश निजामती सेवामा रहने तह: (१) प्रदेश निजामती सेवामा रहने तहहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

अधिकृत तह	सहायक तह	तह विहीन
तेह्रौं	पाँचौं	प्रथम स्तर
बाह्रौं	चौथो	द्वितीय स्तर
एघारौं	तेस्रो	तृतीय स्तर
दशौं		चौथो स्तर
नवौं		पाचौं स्तर
आठौं		
सातौं		
छैटौं		

११. पदपूर्ति सम्बन्धी विशेष व्यवस्था:

क्र. सं.	समूह	जम्मा प्रतिशत	महिला	पुरुष	यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यक
१.	खस आर्य महिला	१५%	१५%	-	
२.	आदिवासी जनजाती	१८%	९%	९%	
३.	मधेशी	१६%	८%	८%	
४.	दलित (पहाडी र मधेशी)	१५%	८%	७%	
५.	थारु	१४%	७%	७%	
६.	विपन्न खस आर्य	७%	३.५%	३.५%	
७.	मुस्लिम	७%	३.५%	३.५%	
८.	अपाङ्गता भएका व्यक्ति	३%	१.५%	१.५%	
९.	पिछडिएको वर्ग/क्षेत्र, सीमान्तकृत, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक	५%	२%	२%	१%

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

नेपालमा साइबर कानून

सम्पर्क: कीर्तिपुर, काठमाडौं । ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

साइबर सुरक्षा नीति-२०७३ (२०१६)

- यस नीतिले ओगटेको क्षेत्र
 - सञ्चार तथा सूचना प्रविधि नीति (ICT Policy), २०७२
 - सहस्राब्दी विकास लक्ष्यका उद्देश्य, अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सम्मलेन-बुसान २०१४ (Final Acts of the ITU Plenipotentiary Conference, Busan, 2014), अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार संघ विश्वव्यापी साइबर सुरक्षा एजेन्डा (ITU Global Cyber security Agenda) बाट प्राप्त सिफारिस
 - राष्ट्रिय कम्प्युटर आपतकालीन पहल टोली (National Computer Emergency Response Team (CERT) - Nep CERT)

साइबर सुरक्षा नीति-२०७३ (२०१६)

- राष्ट्रिय साइबर सुरक्षा रणनीतिक कार्य समूह (National Cyber Security Strategy Working Group – NCSWG)

सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	अध्यक्ष
कानून कार्यान्वयन निकाय	सदस्य
सचिव, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
अध्यक्ष, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	सदस्य
प्रतिनिधि, निजी क्षेत्र	सदस्य
प्रतिनिधि, डोमेन विशेषज्ञ (domain expert)	सदस्य
प्रतिनिधि, नागरिक समाज	सदस्य
सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट विशिष्टीकृत सामग्रीहरू पर्याप्त सुरक्षा जानकारी (Adequate security clearance) भएका सदस्यहरूमा मात्र सीमित गरिनेछ।	

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

साइबर सुरक्षा नीति-२०७३ (२०१६)

- बाल अनलाइन सुरक्षा कार्य समूह (Child Online Protection Working Group– COPWG)

सचिव, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	अध्यक्ष
सहसचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	सदस्य
सहसचिव, शिक्षा मन्त्रालय	सदस्य
नेपाल प्रहरी, महिला तथा बालबालिका निर्देशनालय	
प्रहरी नायव महानिरीक्षक -DIG	सदस्य
प्रतिनिधि, राष्ट्रिय कम्प्युटर आपतकालीन पहल टोली (Nep CERT)	सदस्य
प्रतिनिधि, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	सदस्य
प्रतिनिधि, बालबालिका सम्बन्धित संस्था	सदस्य

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

साइबर सुरक्षा नीति-२०७३ (२०१६)

- सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय अन्तर्गत राष्ट्रिय साइबर सुरक्षा नीति कार्यान्वयन सञ्चालन समिति (National Cyber Security Policy Implementation Steering Committee)

मन्त्री, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	अध्यक्ष
सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
अध्यक्ष, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	सदस्य

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा

स्मार्ट इन्फोटेक

गुणस्तरीय कम्प्युटर तालिमको अर्को नाम

E-Governance

E-governance

- Use of ICT in governance
- Providing services to citizen in electronic medium minimizing paper-work
- Also called Electronic governance, Internet governance, Digital governance, Online governance, Connected governance

Types of E-governance

- Government-to-Citizen(G2C)
- Government-to-business (G2B)
- Government-to-Government (G2G)
- Government-to-Employee (G2E)

E-governance in Nepal

- Vital Registration
- E-passport
- E-bidding etc.
- Government website
- हेलो सरकार
- E-banking
- Online Application (PSC)
- Tele center
- Online PIS

E-governance सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- विद्युतीय सरकार गुरु योजना, २०६३
- विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३
- सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- कम्पनी ऐन, २०६३
- सुशासन ऐन, २०६४
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२

E-bidding in Nepal नेपालमा विद्युतीय खरिद

- हाल: विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशका, २०७४
- प्रस्तावित ड्राफ्ट: विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशका, २०७९

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

(ग) “विद्युतीय खरिद प्रणाली” (Electronic Government Procurement- (e-GP) System) भन्नाले सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४६ को उपनियम (२) बमोजिम स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन गरेको प्रणाली सम्झनु पर्दछ । यस निर्देशिकामा प्रयोग भएको प्रणाली शब्दले अनलाईन विद्युतीय खरिद प्रणाली (e-GP System: www.bolpatra.gov.np/egp) लाई जनाउँदछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको प्रणालीमा सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले www.ppmo.gov.np मार्फत प्रवेश पाउने व्यवस्था समेत गर्न सक्नेछ ।

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

४. प्रणाली सञ्चालनको लागि प्रविधि तथा संयन्त्रहरूको व्यवस्था : (१) यस प्रणाली सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने देहायका प्रविधि तथा संयन्त्रहरूको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ :-
- (क) प्रणाली अवलोकन तथा अन्तरक्रिया (Interface) गर्न कम्तीमा Pentium IV क्षमता भएको कम्प्युटर तथा **१०२४ x ७६८** पिक्सेल क्षमता भएको स्क्रिन
(ख) कम्तीमा **५१२** केविपिएस (kbps) क्षमता भएको ईन्टरनेट संयन्त्र, **2068**
(ग) विन्डोज एक्सप्री (Windows XP) वा सो भन्दा माथिको विन्डोज, लिनक्स (Linux) वा स्याक (Mac) सञ्चालन प्रणाली (Operating System),
(घ) ईन्टरनेट एक्सप्लोरर ८+ (IE 8+), फायरफक्स २८+ (Firefox 28+), गुगल क्रोम ३+ (Google Chrome 3+), सफारी ५.०+ (Safari 5.0+), जस्ता ईन्टरनेट ब्राउजर,
(ङ) प्रणाली व्यवस्थापकले प्रणाली सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने भनी तोकेका अन्य प्रविधि तथा संयन्त्रहरू र

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

४. प्रणाली सञ्चालनको लागि प्रविधि तथा संयन्त्रहरूको व्यवस्था: (१) यस प्रणाली सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने देहायका प्रविधि तथा संयन्त्रहरूको स्थापना र व्यवस्थापन सम्बन्धित प्रयोगकर्ताले गर्नु पर्नेछ:-
- 2068**
- (क) कम्प्युटर वा ल्यापटप र सोको लागि आवश्यक सफ्टवेयरको व्यवस्था
(ख) कम्तीमा **एक (१) एमविपिएस (Mbps)** क्षमता भएको ईन्टरनेट संयन्त्र स्थापना
(ग) प्रणालीमा तोकिए ब्रोजिमको ईन्टरनेट ब्राउजरको व्यवस्था
(ङ) विद्युतीय खरिद प्रणाली (e-GP) सम्बन्धी तालिम वा **अनुभव प्राप्त जनशक्ति**
(च) **एन्टिमाइरस सफ्टवेयर**
(छ) प्रणाली व्यवस्थापकले प्रणाली सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने भनी समय-समयमा तोकेका अन्य प्रविधि तथा संयन्त्रहरू।

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

५. **विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत गर्नुपर्ने खरिद सम्बन्धी काम कारबाहीहरूः** (१) ऐनको दफा २ को उपदफा (ख) बमोजिमको सार्वजनिक निकाय तथा सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (१क) बमोजिम सरकारी कोको प्रयोग गरी खरिद गर्ने संस्थाले खुल्लास्थामा बोलपत्र आहान गरी खरिद गर्दा देहाय बमोजिमका काम कारबाहीहरू यस प्रणाली मार्फत गर्नुपर्नेछः-

२०६९

- (क) खरिद महाशाखा वा शाखा वा इकाईको गठन तथा अद्यावधिक गर्ने,
- (ख) खरिद योजनाको तयारी, स्वीकृति, परिमार्जन र प्रकाशन गर्ने,
- (ग) खरिद कार्यको बोलपत्र वा प्रस्ताव कागजात तयारी, स्वीकृति र प्रकाशन गर्ने,
- (घ) बोलपत्र वा प्रस्ताव कागजातमा आवश्यक संशोधन र प्रकाशन गर्ने,
- (ङ) बोलपत्र वा पूर्वाध्ययन वा प्रस्ताव सम्बन्धी कागजातमा द्विविधा भई जानकारी माग भएमा सो को जानकारी दिने,
- (ज) बोलपत्र पेश गर्नुपर्वको बैठक आयोजना गरेको अवस्थामा सो बैठकको माइक्रो प्रकाशन गर्ने,
- (झ) बोलपत्र वा प्रस्ताव खोल्ने र खरिद प्रक्रियामा सहभागी बोलपत्राताहरूलाई जानकारी दिने,
- (ञ) बोलपत्र वा प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने,
- (ञ्ञ) खरिदको आधायको सूचना र स्वीकृतिको पत्र जारी गर्ने,
- (ञ्ञ) खरिद निर्णयको पुनरावलोकन सम्बन्धी कार्य गर्ने,

- (ट) खरिदको सम्झौता र करार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ठ) खरिद कार्यको विद्युतीय भुक्तानी गर्ने,
- (ड) सार्वजनिक खरिद व्यवस्थामा सुचना प्रणाली व्यवस्थित गर्ने र
- (ढ) सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली, प्रचलित खरिद कानून र सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारित गर्ने।

देहायका कार्यालयसँग गर्नु पर्नेछः-

- (क) बोलपत्राताको प्रोफाईल सम्बन्धी विवरणहरू राखे तथा अद्यावधिक गर्ने,
- (ख) बोलपत्र तयारी (प्रार्थिक, तथा आर्थिक प्रस्ताव आवश्यकतानुसार) गर्ने,
- (ग) बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा द्विविधाको जानकारी माग गर्ने,
- (घ) संस्कृत उपकरणमा भएमा सो सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ङ) बोलपत्र संशोधन वा किर्तन गर्ने,
- (ज) बोलपत्र मूल्याङ्कनको सिलसिलामा जानकारी माग भएमा सो सम्बन्धी विवरण पेश गर्ने,
- (झ) खरिद पुनरावलोकनको लागि निवेदन पेश गर्ने,
- (ञ) बोलपत्र सार्वजनीक जानातहरू पेश गर्ने,
- (ञ्ञ) खरिदको सम्झौता सम्बन्धी कार्य र खरिदको भुक्तानी माग गर्ने र
- (ञ्ञ) सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गरेका अन्य कार्यहरू गर्ने।

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

९. **बोलपत्राताले प्रणालीमा दर्ता हुनु पर्ने :** (१) कुनै बोलपत्राताले विद्युतीय खरिद प्रणालीमा आवद्ध भै खरिद कारबाहारमा भाग लिन चाहेमा यस प्रणालीमा प्रवेश गरी प्रणालीको दर्ता प्रकृया बमोजिम आफ्नो आवेदन गर्नु पर्नेछ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम आवेदन दिदा देहाय बमोजिमका कागजातहरू पिडिएफ फर्मेटमा (Portable Document Format-PDF) अपलोड गर्नु पर्नेछ।

- (क) फर्म, संस्था वा कम्पनी दर्ताको प्रमाणपत्र,
- (ख) स्थायी लेखा नम्बर (PAN), मूल्य अभिवृद्धिकर (VAT) दर्ता प्रमाण पत्र,
- (ग) प्रणाली प्रयोग गर्नको लागि सम्बन्धित फर्म, संस्था वा कम्पनीको बोर्ड वा सर्वोच्च अधिकारीले अनुसूची-३ बमोजिम जारी गरेको अखिलयारी पत्र।

- (३) दफा २ बमोजिम कागजात पेश गरे पछि बोलपत्राताले प्रणालीबाट प्रणाली प्रयोगकर्ता संकेत (Bolpatra ID) प्राप्त गर्नेछन्।

- (४) प्रणाली व्यवस्थापकबाट प्रणाली सञ्चालक संकेत (Bolpatra ID) प्राप्त भए पछि प्रणालीमा भएको व्यवस्था बमोजिमको प्रयोगकर्ताहरूको आमन्त्रण र दर्ता गर्नु पर्नेछ।

२०६८

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

११. **अनलाईन खरिद योजना बनाई स्वीकृत गर्नुपर्ने :** (१) ऐनको दफा ६ को कार्यान्वयनको लागि सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयबाट जारी गरिएको खरिदको गुरु योजना र वार्षिक खरिद योजनाको नमूना प्रणालीमा नै समावेश गरिएको छ।

(२) सार्वजनिक निकायले एक वर्ष भन्दा बढी अवधिसम्म सञ्चालन हुने योजना/आयोजना वा वार्षिक १० करोड रुपैयाँ भन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा खरिद गुरु योजनाको तयारी, स्वीकृति तथा सोको अद्यावधिक गर्ने कार्य यो प्रणालीको प्रयोग गरी गर्नुपर्नेछ।

खरिद गुरु योजना

तयारकर्ता (Creator) -> समीक्षाकर्ता (Reviewer) -> स्वीकृतिकर्ता (Approver)

वार्षिक खरिद योजना

तयारकर्ता (Creator) -> समीक्षाकर्ता (Reviewer) -> एकीकृतकर्ता (Aggregator) -> स्वीकृतिकर्ता (Approver)

बोलपत्र कागजात तयारी र स्वीकृति

तयारकर्ता (Creator) -> समीक्षाकर्ता (Reviewer) -> स्वीकृतिकर्ता (Approver)

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

३५. **विद्युतीय खरिद प्रणालीको प्रयोग :** (१) सार्वजनिक निकायले विद्युतीय प्रणालीबाट खरिद गर्दा अनिवार्य रूपमा यस कार्यालयले सञ्चालनमा ल्याएको विद्युतीय खरिद प्रणालीको मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

(२) सार्वजनिक निकायले आवश्यक ठानेमा जतिसुकै रकमको खरिद कार्य यो प्रणाली मात्र प्रयोग गरेर गर्न सक्नेछ।

(३) सार्वजनिक निकायले साठी लाख रुपैयाँ भन्दा बढी रकमको निर्माण कार्य खरिद गर्दा विद्युतीय खरिद प्रणालीको समेत प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

तर दुई करोड रुपैयाँ भन्दा बढीको निर्माण कार्य तथा साठी लाख रुपैयाँ भन्दा बढीको मालसामान खरिद गर्दा अनिवार्य रूपमा विद्युतीय खरिद प्रणालीको प्रयोगबाट मात्र गर्नु पर्नेछ।

(४) सार्वजनिक निकायले बीस लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको परामर्श सेवा खरिद गर्दा अनिवार्य रूपमा विद्युतीय खरिद प्रणालीको प्रयोगबाट मात्र गर्नु पर्नेछ।

(५) यो प्रणालीको एकल पोर्टलमा रहेको बोलपत्र सम्बन्धी कागजातको खरिद सूचनामा र बोलपत्र सम्बन्धी विवरण खण्ड (Data Sheet) मा सम्पूर्ण खरिद प्रक्रिया यस दफा बमोजिम मात्र हुनेछ भनी उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

१२. निर्देशक समिति: (१) प्रणाली सञ्चालनको लागि नीतिगत विषयमा निर्णय गर्न तथा प्रणाली कार्यान्वयनका लागि सम्बद्ध निकायहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिन देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति रहनेछ:-

२०७८

(क) सचिव, सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय	अध्यक्ष
(ख) सह-सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सदस्य
(ग) सह-सचिव, सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय प्रशासन, योजना तथा सूचना प्रविधि महाशाखा	सदस्य
(घ) सह-सचिव, सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय खरिद अनुगमन महाशाखा	सदस्य
(ङ) निर्देशक, सूचना प्रविधि शाखा	सदस्य-सचिव
(१) उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशक समितिले आवश्यकता अनुसार अन्य व्यक्तिलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।	

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

विद्युतीय खरिद प्रणाली सञ्चालन निर्देशिकाका व्यवस्था

१३. कार्यान्वयन समिति: १) प्रणालीको सञ्चालन, नियमित रम्रतसम्भार, सुधार लगायतका कार्यहरू गर्ने सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयका देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरू रहेको कार्यान्वयन समिति रहनेछ:-

२०७८

(क) सह-सचिव, प्रशासन, योजना तथा सूचना प्रविधि महाशाखा	संयोजक
(ख) निर्देशक, सूचना प्रविधि शाखा,	सदस्य
(ग) निर्देशक, सार्वजनिक निर्माण तथा परामर्श सेवा खरिद अनुगमन शाखा	सदस्य
(घ) निर्देशक, अनुसन्धान तथा विकास शाखा	सदस्य
(ङ) निर्देशक, मालसामान खरिद अनुगमन शाखा	सदस्य
(च) निर्देशक, कानून शाखा	सदस्य
(छ) शाखा प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा	सदस्य
(ज) कम्प्युटर इन्जिनीयर, सूचना प्रविधि शाखा	सदस्य-सचिव
(१) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यान्वयन समितिले आवश्यकता बमोजिम अन्य पदाधिकारी वा व्यक्तिलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।	

कम्प्युटर अपरेटर तयारी कक्षा, स्मार्ट इन्फोटेक, सम्पर्क: ९८४१६४९९९३, ९८४३५२१६४०

विद्युतीय खरिद प्रणालीका प्रक्रिया

- खरिद गुरुयोजना
- वार्षिक खरिद योजना
- अनलाइन खरिद योजना तयार
- बोलपत्र तयारी र प्रकाशन
- बोलपत्रमा संशोधन
- बोलपत्रदाताबाट बोलपत्र तयारी र दर्ता
- बोलपत्र फिर्ता वा संशोधन
- बोलपत्र खोल्ने
- मूल्याङ्कन समितिबाट मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन
- आशयपत्र जारी र बोलपत्र स्वीकृति
- करार सम्झौता